

Obraz „Wernyhora” Jana Matejki

- Autor Jan Matejko (1838—1893)
- Czas powstania 1883—1884
- Wymiary wysokość: 290 cm, szerokość: 204 cm
- Oznaczenie autorskie JM rp 1884
- Numer inwentarzowy MNK-II-a-433
- Muzeum [Muzeum Narodowe w Krakowie](#)
- Oddział Galeria Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach
- Dostępność Sala Siemiradzkiego
- Tematy [namalowane](#), [znane postaci](#)
- Technika [malarstwo olejne](#)
- Materiał [płótno](#)
- Data pozyskania 1908, zakup od syna artysty dzięki subwencji Sejmu Krajowego i władz miasta Krakowa
- Prawa do obiektu Muzeum Narodowe w Krakowie
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja MNK, projekt iMNK

- Tagi [malarstwo](#), [Jan Matejko](#), [2D](#), [audiodeskrypcja](#), [domena publiczna](#), [Ukraina](#)

Wernyhora — lirnik i wieszcz ukraiński, postać zdaniem jednych legendarna, według innych historyczna, żyjąca w 2. połowie XVIII wieku — zasłynął z przepowiedni politycznych dotyczących losu Rzeczypospolitej i Ukrainy. Miał w nich przewidzieć krwawe bunty kozackie, rozbiory, nieudane powstania narodowyzwoleńcze i odrodzenie się państwowości polskiej. Po utracie niepodległości i w czasach kolejno pojawiających się nadziei na restytucję państwa polskiego, krążące w odpisach przepowiednie cieszyły się dużą popularnością. Wernyhora stał się bohaterem utworów literatury romantycznej, m.in. Juliusza Słowackiego, oraz przedstawień malarskich.

Matejko ukazał Wernyhore w chwili profetycznego natchnienia. Zgromadzone wokół niego postaci i przedmioty, a także nocna sceneria mają znaczenie symboliczne: odnoszą się do politycznych i religijnych stosunków polsko-ukraińskich oraz nadszycanej tragedii — koliszczyzny, walk konfederatów i zagłady ojczyzny. Widnieją tam: szlachcic polski spisujący prorocstwo, hajdamaka z rusznicą, Kozak z wygoloną głową, młoda Ukrainka w ludowym stroju, pop czy też mnich prawosławny siedzący nad stertą noży, para młodych ludzi oraz pacholę z ryngrafem na piersi przedstawiającym Matkę Boską. Księżyc tworzy wokół głowy Wernyhory złocistą aureolę, wskazując, iż jest to „człowiek Boży”, wybrany i natchniony. Biało-czerwony strój wieszca alegoryzuje propolskie przekonania polityczne, a leżąca na ziemi lira jest symbolem potęgi pieśni przechowującej pamięć o dziejach narodu.

Opracowanie: Wacława Milewska (Muzeum Narodowe w Krakowie), © wszystkie prawa zastrzeżone